

Národná prírodná rezervácia

Tichá dolina

Návrh na zmenu hranice

Navrhovateľ: Lesoochranárske zoskupenie VLK - Tatry
Liptovská Kokava 293, 032 44
Tel.:0911588502, erik@wolf.sk

Vypracoval: Mgr. Jozef Fiala
Sídliisko Juh 1064/49, 093 01, Vranov nad Topľou

august 2006

1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1.1 NÁRODNÁ PRÍRODNÁ REZERVÁCIA TICHÁ DOLINA

1.2 VYMEDZENIE CHRÁNENÉHO ÚZEMIA

1.2.1 Súpis krajov, okresov a katastrálnych území

Navrhované chránené územie sa nachádza v Prešovskom kraji v okrese Poprad v katastrálnom území Štrbské pleso a v Žilinskom kraji v okrese Liptovský Mikuláš v katastrálnom území Pribylina.

1.2.2 Súpis listov katastrálnych, lesníckych a základných máp s vymedzením hranice navrhovaného územia

Chránené územie je vymedzené:

Súpis katastrálnych a lesníckych máp

Hranica chráneného územia je vymedzená v katastrálnych mapách mierky M 1 : 5 000 Liesek0-9, Liesek1-8, Liesek1-9, Liesek2-8, Liesek2-9, Liesek3-8, Liesek3-9, Liesek4-9, Liptovský Hrádok0-0, Liptovský Hrádok1-0, Liptovský Hrádok1-1, Liptovský Hrádok1-2, Liptovský Hrádok2-0, Liptovský Hrádok2-1, Liptovský Hrádok2-2, Liptovský Hrádok2-3, Liptovský Hrádok3-0, Liptovský Hrádok3-1, Liptovský Hrádok3-2, Liptovský Hrádok3-3, Liptovský Hrádok4-0, Liptovský Hrádok4-1, Liptovský Hrádok4-2.

Hranica ochranného pásma chráneného územia je vymedzená v katastrálnych mapách mierky M 1 : 5 000 Liptovský Hrádok2-3, Liptovský Hrádok3-2, Liptovský Hrádok3-3, Liptovský Hrádok4-2, Liptovský Hrádok4-3.

Hranica chráneného územia je zobrazená na lesníckych porastových organizačných mapách mierky M 1 : 25 000 LHC Vysoké Tatry, listy so stavom k 1. 1. 1997.

Súpis základných máp

Chránené územie leží na základných mapách mierky M 1 : 50 000 26-42, 26-44, 27-31, ochranné pásmo chráneného územia leží na základných mapách mierky M 1 : 50 000 26-44.

1.3 VÝPIS Z LESNÝCH HOSPODÁRSKÝCH PLÁNOV

Pre potreby prípravy návrhu NPR boli poskytnuté niektoré údaje z LHP (plochová tabuľka LPF), ktoré sú súčasťou prílohy.

1.4 ČLENENIE NA EKOLOGICKO-FUNKČNÉ PRIESTORY A ZÓNY

Územie navrhovanej prírodnej rezervácie sa nebude členiť na jednotlivé zóny, na celom území NPR Tichá dolina bude platiť piaty stupeň ochrany.

Územie navrhovanej prírodnej rezervácie tvoria biotopy európskeho významu, biotopy národného významu a biotopy chránených druhov živočíchov a rastlín európskeho a národného významu. Cieľom ochrany NPR Tichá dolina je ochrana prirodzených procesov, preto nie je potrebné územie členiť na ekologicko-funkčné priestory.

1.5 CELKOVÁ VÝMERA CHRÁNENÉHO ÚZEMIA V ČLENENÍ PODĽA DRUHOV POZEMKOV

Rozloha navrhovanej Národnej prírodnej rezervácie Tichá dolina je 5489,6501 ha. Navrhované chránené územie tvoria lesné pozemky s rozlohou 5459,686 ha. Ochranné pásmo rezervácie sa vyhlasuje na rozlohu 321,4544 ha, (lesné pozemky 313, 5775 ha).

1.6 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÝCH POMEROV

1.6.1 Geografická a geomorfologická charakteristika

Navrhovaná národná prírodná rezervácia Tichá dolina sa nachádza vo východnej časti Západných Tatier. Jej severnú hranicu tvorí štátna hranica s Poľskom, na východe hraničí s NPR Kôprová dolina. Tvorí ju povodie

Tichého potoka. NPR Tichá dolina sa nachádza na prechode medzi Západnými a Vysokým Tatrami. Nadmorská výška sa pohybuje od 980 m do 2301 m. Na území navrhovanej NPR prevláda hladký (hóľny) reliéf na granodiorite, ktorý je len v závere doliny vystriedaný regiónom trógov a na menšej rozlohe aj regiónom bralného reliéfu. Z geomorfologického hľadiska je mimoriadne hodnotný kras Červených vrchov, ľadovcové kary v Zadnej Tichej, glaciofluviálne a murové kužele, Tomanovský vodopád a Tomanovské plesá. Pozoruhodný je bralný reliéf v oblasti Svinice. Nachádza sa tu jedinečné paleontologické nálezisko dinosaurích stôp zo začiatku druhohôr.

1.6.2 Geologická a pôdna charakteristika

NPR Tichá dolina je budovaná kryštalinikom a obalovými sériami. Kryštalinikum je v spodných častiach zastúpené granitoidnými horninami a v horných častiach kryštalicými bridlicami. Z geologického hľadiska je najvýznamnejšou pravá strana Tichej doliny počnúc Ľaliovým sedlom a to skupina Červených vrchov spolu s Tomanovou dolinou až po Liptovskú Tomanovú. Tu na obalovej sérii (spodný trias až vrchná krieda) leží presunuté kryštalinikum, ktoré tvorí jadro jednej z významných štruktúrnych jednotiek Tatier – vrásy Červených vrchov a časť vrásy Giewontu.

Z pôdných typov sa v navrhovanom území vyskytujú podzoly kambizemné až organozemné, nanopodzoly, rankre podzolové, kambizeme, litozeme karbonátové, rendziny, rendziny litické.

1.6.3 Hydrologická a klimatická charakteristika

Predmetné územie je významnou pramennou oblasťou rieky Belá, ktorá patrí do povodia Váhu. Je časťou reprezentatívneho povodia Medzinárodného hydrologického programu UNESCO. Vodný režim Tichého potoka možno charakterizovať ako vodný režim horskej bystriny s výraznou kulmináciou prietoku v jarných mesiacoch (najmä máj) a minimum prietoku koncom leta až v zime. Za významné hydrologické objekty možno považovať Tomanovské plesá a Tomanovský vodopád.

Tatranská klíma sa vyznačuje pomerne silným stupňom kontinentality, čo je dôsledkom vlastnej geografickej polohy v centre Strednej Európy. Charakteristické sú veľké teplotné rozdiely medzi letom a zimou. Obvyklý ročný chod teploty vzduchu má minimum v januári a maximum v júli. Vo výškach nad 2000 m.n.m. sa však teplotné maximum presúva na august a minimum na február. Teplota vzduchu s nadmorskou výškou spravidla klesá, ale charakteristickým znakom v horských oblastiach je výskyt inverzných situácií, teda vzrastu teploty s nadmorskou výškou. Veterné pomery sú ovplyvnené orografickým profilom širšieho alebo bližšieho okolia konkrétnej oblasti. V podtatranských kotlinách ako aj v svahových polohách a úpätiach hôr prevládajú smery vetra so západnou zložkou. Vo vyšších podhorských a v nižších horských oblastiach treba rátať s extrémnymi nárazmi vetra s rýchlosťou 140 až 180 kmh⁻¹. Nadmorská výška vplýva aj na úhrn zrážok, ktorý sa s rastúcou nadmorskou výškou zvyšuje.

1.6.4 Charakteristika vegetácie a lesa

Všetky pôvodné porasty vegetácie majú endemický charakter. Zastúpené sú fytoocenózy vápencových, granitoidných aj mylonitových podkladov montánneho až alpínskeho stupňa. Niektoré porasty sú po fytoecologickej stránke mimoriadne dobre vyvinuté, ich druhové bohatstvo nie je známe z iných častí TANAPu, napríklad druhovo bohaté *Caricetum sempervirentis* v Zadnej Tichej doline, *Salicetum herbaceae* na Kresanici, *Caricetum firmae* na Kamenistej a podobne. Jedine na Červených vrchoch bolo zistené endemické spoločenstvo *Papavereto-Cerastietum latifolii*.

Na území navrhovanej NPR Tichá dolina sú vytvorené podmienky pre výskyt lesných spoločenstiev 6., 7. a 8. lesného vegetačného stupňa. Na geologicky a geomorfologicky pestrom území vznikli lesné spoločenstvá celej rady geobiocenóz. Pri vstupe do doliny do nadmorskej výšky 1200 – 1250 metrov nachádzame spoločenstvá s jedľou v acidofilnom rade (Pa – 6%) na hnedých podzoloch, ktoré do vnútra dolín vyznievajú sú vystriedané spoločenstvami jarabinových smrečín (SP - 20%). Na vypuklých svahoch orientovaných k juhu sa vyskytujú smrekovcové smrečiny (LP – 8%). Časť hornej hranice lesa s prevažne pralesovitým charakterom lemujú spoločenstvá limbových smrečín (CP – 20%) a spoločenstvá limby a kosodreviny zaberajú približne 12% (CM). Lesné spoločenstvá kyslej kosodreviny (M) tvoria 28% a ríbezľovej kosodreviny (RM) 5% plochy. Sú tu zastúpené aj vysokobylinné papraďové spoločenstvá javorovo-smrekových lesov (AcP – 5%) a v údolí na alúviu sú vyvinuté spoločenstvá jelše sivej (Ali – 2%).

Z biotopov európskeho a národného významu sa tu vyskytujú: *Ra1, Ra3, *Ra6, *Ls7.2, *Ls7.3, Ls9.3, Ls7.4, Kr4, Kr5, *Kr10, Vo1, Al3, Al4, Al5, Al7, Al8, Sk1, Sk4, Sk2, Sk3, Al1, Al5, Al6, Al9, Tr8, Ls8, Ls9.4, Ls9.1,* Ls1.4;

Zastúpené sú mnohé vzácne taxóny – endemity, subendemity, zákonom chránené lišajníky, machy a vyššie rastliny. Niektoré druhy sú známe iba z tejto oblasti. Sú to: *Sibaldia procumbens* (jediná známa lokalita v Červených vrchoch je aj jedinou lokalitou na Slovensku), *Ganaphalium hoppeanum*, *Viola alpina*, *Crepis alpestris*, *Carex alpiflora*, *Euphrasia exaristata* tu majú niekoľko lokalít výskytu v Červených vrchoch, nikde inde na Slovensku sa však nevyskytujú. Posledný menovaný druh je endemitom Tatier, ktorý bol popísaný v Tichej doline a nikde inde sa nevyskytuje. Zoznam vzácných taxónov vyšších rastlín je uvedený v prílohe.

1.6.4.1.1 Charakteristika fauny

1.6.5.1 Bezstavovce

Doterajším výskumom bezstavovcov bola zaznamenaná len časť z celkového počtu druhov žijúcich v tomto území. Z druhov európskeho významu je tu zistený alebo predpokladaný výskyt: *Boros schneideri*, *Carabus variolosus*, *Cucujus cinnaberinus*, *Pseudogaurotina excellens*, *Rhyzodes sulcatus*, *Stephanopachys substriatus*.

Z druhov *Coleoptera* národného významu sa tu vyskytujú: *Bius thoracicus*, *Carabus auronitens*, *Carabus irregularis*, *Carabus obsoletus*, *Cornumutilla quadrivittata*, *Ditylus laevis*, *Duvalius sp.*, *Lacon fasciatus*. Z *Lepidoptera* národného významu tu žije *Pachyta lamea*, *Pytho abieticola*, *Pytho depressus*, *Tragosoma depsarium* a *Parnassius apollo*. Veľká časť týchto druhov je spôsobom života viazaná na mŕtve drevo. Zoznam druhov bezstavovcov je uvedený v prílohe.

1.6.4.2 Stavovce

Obojživelníky a plazy

Skupina obojživelníkov je bohato zastúpená deviatimi druhmi: salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok obyčajný (*Triturus vulgaris*), mlok vrchovský (*Triturus alpestris*), mlok karpatský (*Triturus montandoni*), mlok hrebenatý (*Triturus cristatus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha obyčajná (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*) a skokan zelený (*Rana esculenta*) pričom za pozoruhodné možno považovať najmä zastúpenie štyroch druhov mlokov.

Z plazov sa tu nachádza jašterica živorodá (*Lacerta vivipara*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*) a vretenica severná (*Vipera berus*).

Vtáky

Za indikátory priaznivého stavu lesných ekosystémov možno považovať najmä tieto druhy: ďateľ trojprstý (*Picooides tridactylus*), ďateľ čierny (*Dryocopus martius*), ďateľ malý (*Dendrocopus minor*), tetrov hlucháň (*Tetrao urogallus*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*) a kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*). Z ďalších vzácných druhov možno spomenúť orla skalného (*Aquila chrysaetos*), tetrova hôľniaka (*Lyrurus tetrix*), výra skalného (*Bubo bubo*), myšiarku ušatú (*Asio otus*) a vrchárku červenú (*Prunella colaris*), ktorá žije v najvyšších polohách.

K najbežnejším druhom patrí pinka lesná (*Fringila coelebs*), slávik červienka (*Erithacus rubecula*), oriešok hnedý (*Troglodytes troglodytes*), orešnica perlovaná (*Nucifraga caryocatactes*), krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), drozd kolohrivý (*Turdus torquatus*) a drozd plavý (*Turdus philomelos*), sýkorka uhliarka (*Parus ater*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*) a sýkorka horská (*Parus montanus*), hýľ lesný (*Pyrrhula pyrrhulla*), jariabok lesný (*Tetrastes bonasia*) a ďalšie.

Cicavce

Z cicavcov sa pravidelne vyskytuje srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), jeleň lesný (*Cervus elaphus*), sviňa divá (*Sus scrofa*), liška obyčajná (*Vulpes vulpes*), kuna lesná (*Martes martes*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), veвериčka obyčajná (*Sciurus vulgaris*), hrdziak lesný (*Clethrionomys glareolus*), ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), piskor lesný (*Sorex araneus*) a piskor horský (*Sorex alpinus*). Medzi vzácne druhy mikromammalií v tomto území patrí myšovka horská (*Sicista betulina*), hrabáč tatranský (*Pitymys taticus*), hraboš snežný tatranský (*Microtus nivalis mirhanreini*), hraboš tatranský (*Microtus taticus*). Z netopierov tu žije uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), večernica pozdná (*Eptesicus serotinus*), večernica tmavá (*Vespertilio murinus*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteinyi*), večernica severská (*Eptesicus nilssonii*), netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*) a ďalšie. Zo vzácných druhov veľkých cicavcov tu žijú: vlk dravý (*Canis lupus*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), medveď hnedý (*Ursus arctos*), kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatica*), svišť horský tatranský (*Marmota marmota latirostris*) a vydra riečna (*Lutra lutra*).

1.7 ZHODNOTENIE VZŤAHU K ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIÍ DOTKNUTÝCH OBCÍ.

Územie sa nachádza v katastri obce Pribylina, k.ú. Pribylina a v katastri Mesta Vysoké Tatry, k. ú. Štrbské Pleso. Pozemky sú vo vlastníctve štátu, PSBU Východná a časť pozemkov je nevyšporiadaná.

V platnom územnom pláne obce Pribylina z roku 1997 nie je uvedená lokalita riešená, t.j. nie sú navrhované žiadne nové aktivity.

V rámci Všeobecne záväzného nariadenia Prešovského kraja č. 4/2004, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚP VÚC Prešovský kraj – Zmeny a doplnky 2004 schváleného uznesením č. 228 zo dňa 22. júna 2004, je prevažná časť navrhovaného územia vedená ako Biosférické biocentrum Tatry č.2, viď časť tabuľky Tab. č. 16: *Prehľad biocentier - krajinná a urbánna ekológia - analýza stavu*

Krajo kr.	ID	Názov (pôvodný názov)	Kat.	Geomorfologická jednotka	Jadro	Charakteristika
PP	2	Tatry (Liptovské Kopy)	BBc	Tatry	NPR Tichá dolina	ochrana hodnotných spoločenstiev a endemických druhov

Územné plány obcí

Mesto Vysoké Tatry nemá doposiaľ spracovanú platnú územno-plánovacia dokumentáciu v podrobnosti ÚPN obce. Územný rozvoj bol doteraz usmerňovaný podľa schválených územných plánov zón mestských častí Starý, nový, Horný a Dolný Smokovec, Štrbské Pleso a Tatranská Lomnica, ktoré riešili len zastavané územie jednotlivých osád.

V uvedenej územno-plánovacej dokumentácii nebolo predmetné územie riešené.

V roku 1999 bola vypracovaná urbanistická štúdia, ktorá nahradila koncept územného plánu. Mestské zastupiteľstvo schválilo Zadanie uznesením č. 18/2004 dňa 16.12.2004. Počas obdobia do roku 2005 došlo k územno – technickým zmenám stavu územia a novým návrhom, ktoré sa premietli do návrhu územného plánu. Ani v návrhu ÚPN O Mesta Vysoké Tatry nebolo predmetné územie riešené.

1.2.17. Záväzná časť územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja

Pri riadení využitia a usporiadania územia Prešovského kraja treba dodržať tieto záväzné zásady a regulatívy, ktoré nadväzujú na schválené zásady a regulatívy Konceptie územného rozvoja Slovenska 2001 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1033 z 31. októbra 2001

4.6 v oblasti ochrany prírody a krajiny,

- 4.6.1 zabezpečiť právnu ochranu pre navrhované osobitne chránené územia a územia sústavy NATURA 2000 (t.j. chránené vtáčie územia a územia európskeho významu),
- 4.6.2 pri hospodárskom využívaní chránených území uplatňovať diferencovaný spôsob hospodárenia a uprednostňovať biologické a integrované metódy ochrany územia, najmä zohľadňovať samoreprodukčnú schopnosť revitalizácie prírodných zdrojov,
- 4.6.3 rešpektovať prioritnú ekologickú a environmentálnu funkciu lesov s nulovým drevoprodukčným významom nachádzajúcich sa vo vyhlásených a navrhovaných osobitne chránených územiach s piatym stupňom ochrany,
- 4.6.4 vo všetkých vyhlásených a navrhovaných osobitne chránených územiach s tretím a štvrtým stupňom ochrany prírody a krajiny a v územiach vymedzených biocentier, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia rešpektovať ako jednu z hlavných funkcií ekologickú funkciu lesov s minimálnym drevoprodukčným významom,
- 4.6.5 rešpektovať v rámci ekologickej siete Slovenskej republiky začlenenie území,
 - 4.6.5.1 medzi ťažiskové územia európskeho významu – územie NP Slovenský raj, územie CHKO Vihorlat, územie Kráľovoľských Nízkych Tatier, územie Tatranského národného parku zahŕňajúce Západné Tatry, Vysoké Tatry, Belianske Tatry, územie NP Pieniny, územie NP Poloniny,

V rámci Všeobecne záväzného nariadenia Prešovského kraja č. 4/2004, ktorým sa vyhlasuje záväzná časť ÚP VÚC Prešovský kraj – Zmeny a doplnky 2004 schváleného uznesením č. 228 zo dňa 22. júna 2004 je navrhované územie vedené ako Biosférické biocentrum Tatry č.2, viď časť tabuľky Tab. č. 16: Prehľad biocentier - krajinná a urbánna ekológia - analýza stavu

Kraj okr.	ID	Názov (pôvodný názov)	Kat.	Geomorfologická jednotka	Jadro	Charakteristika
PP	2	Tatry (Liptovské Kopy)	BBc	Tatry	NPR Tichá dolina	ochrana hodnotných spoločenstiev a endemických druhov

Mesto Vysoké Tatry nemá doposiaľ spracovanú platnú územno-plánovaciú dokumentáciu v podrobnosti ÚPN obce. Územný rozvoj bol doteraz usmerňovaný podľa schválených územných plánov zón mestských častí Starý, Nový, Horný a Dolný Smokovec, Štrbské Pleso a Tatranská Lomnica, ktoré riešili len zastavané územie jednotlivých osád.

V uvedenej územnoplánovacej dokumentácii nebolo predmetné územie riešené.

V roku 1999 bola vypracovaná urbanistická štúdia, ktorá nahradila koncept územného plánu. Mestské zastupiteľstvo schválilo Zadanie uznesením č. 18/2004 dňa 16.12.2004. Počas obdobia do roku 2005 došlo k územno – technickým zmenám stavu územia a novým návrhom, ktoré sa premietli do návrhu územného plánu. Ani v návrhu ÚPN O Mesta Vysoké Tatry nebolo predmetné územie riešené.

2 ANTROPOGÉNNE VPLYVY V ÚZEMÍ

Dlhodobý tlak človeka na slovenskú prírodu nezanechal už takmer žiadne územie v jeho prirodzenom stave. Preto je snaha zabezpečiť ochranu takých ekosystémov, ktoré sú najmenej pozmenené ľudskou činnosťou. Do tejto kategórie patrí aj NPR Tichá dolina, ktorá patrí medzi najzachovalejšie územia na Slovensku. Napriek tomu, že intenzívna ťažba dreva a pastva dobytky v uplynulých storočiach poškodila väčšinu prirodzených lesných aj nelesných spoločenstiev v Tichej doline, do vyhlásenia Tatranského národného parku v roku 1948 sa tu zachovali zvyšky pralesovitých lesov. Vďaka neprístupnosti územia tu v 20-tych rokoch minulého storočia dokázali prežiť medvede aj napriek tomu, že na prevažnej väčšine Slovenska boli v tej dobe vyhubené. Po vyhlásení TANAPu došlo k vylúčeniu pastvy dobytky a k výraznému obmedzeniu ťažby dreva, čo viedlo k postupnej regenerácii ekosystémov. Od vzniku TANAPu sa tu vykonávala extenzívna ťažba dreva a poľovníctvo. Prirodzená lesná vegetácia bola v minulosti čiastočne zmenená, pričom z druhov drevín najviac utrpela jedľa biela, javor horský, brest horský a tis obyčajný. Neprírodné vysoké zastúpenie má v nižších nadmorských výškach smrek. Po vetrovej kalamite v roku 2002, ktorá postihla prevažne nižšie položené lesy, dochádza vplyvom prirodzenej sukcesie k zmene drevinového zloženia, najmä v prospech pionierskych druhov drevín.

Za najvýznamnejšie antropogénne vplyvy v dnešnom období môžeme považovať lesné cesty. Spevnená lesná cesta prechádza dnom doliny a ďalšie nespevnené lesné cesty sa nachádzajú v Krížnej doline, v Kôprovnici, Hlinnej doline, Tomanovej doline a pod Červenými vrchmi. Výraznejší turistický tlak sa prejavuje len na hranici s Poľskom, to znamená v Červených vrchoch a v Tomanovej doline.

3 PODROBNOSTI O OCHRANE

3.1 ODÔVODNENIE OCHRANY

Územie Tichej doliny predstavuje veľmi hodnotný celok, pre ktorý je charakteristická veľká rozmanitosť prírodných podmienok.

Tichá dolina predstavuje územie s vysokou koncentráciou druhov a biotopov európskeho aj národného významu na relatívne malej ploche. Súčasne je to územie s minimálnym tlakom človeka na jeho komerčné využívanie. Územie patrí k najmenej navštevovaným v TANAPe. Jeho potenciál na lesnícke obhospodarovanie je vďaka neprístupnému terénu nízky. Územie je podľa zákona NR SR o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z.z. zaradené v štvrtom a piatom stupni ochrany. Od vyhlásenia NP v roku 1948 bolo toto územie považované za jedno z najprísnejšie chránených území v národnom parku. V území platí predbežná ochrana územia európskeho

významu s výskytom viacerých prioritných druhov a biotopov (podľa smernice rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín).

Územie Tichej doliny predstavuje významný biotop veľkých šeliem, najmä však medveďa hnedého. Napriek tomu, že tento druh nie je na Slovensku ohrozený vyhynutím, je ohrozený synantropizáciou populácie a narušovaním jej sociálnej štruktúry. S ohľadom na rozlohu Tichej doliny, spolu s príľahlou Kôprovou dolinou, je predpoklad zachovania priaznivej štruktúry populácie medveďa a jej prirodzeného správania sa bez konfliktov s človekom. Obdobné podmienky sa na Slovensku nikde inde nevyskytujú.

Veľkosť NPR Tichá dolina dokáže zabezpečiť dostatočný životný priestor nie len pre veľké šelmy, ale pre všetky druhy s nízkou populačnou hustotou, ktoré sú citlivé na kvalitu biotopu a súčasne jeho rozlohu. Veľké územia sa dokážu vysporiadať s náhodnými disturbančnými vplyvmi, napríklad vetrovou kalamitou alebo požiarom, pretože tieto nepostihnú územie ako celok, čo sa môže stať v prípade malých rezervácií. Veľké rezervácie umožňujú aj vyššiu adaptabilitu lesných aj nelesných spoločenstiev na zmeny podmienok prostredia (globálne klimatické zmeny) a prispievajú k stabilite celej krajiny (napríklad regulácia odtoku vody z krajiny). V neposlednom rade je Tichá dolina refúgiom pre tisícky druhov organizmov, ktoré v kultúrnej krajine stratili podmienky pre život.

3.2 CIELE OCHRANY NA DOSIAHNUTIE PRIAZNIVÉHO STAVU

V prírodnej rezervácii podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny platí štvrtý alebo piaty stupeň ochrany prírody. Na území s piatym stupňom ochrany je zakázané rúbať stromy. Výnimku môže povoliť krajský úrad životného prostredia, ak je to nevyhnutné na zabezpečenie starostlivosti o chránené územie. Keďže hlavným účelom navrhovanej rezervácie má byť ochrana prirodzených procesov adaptácie lesných spoločenstiev na zmeny podmienok prostredia, je žiadúce ponechať porasty na prirodzený vývoj. Vtedy sa najlepšie rozvinú aj ďalšie požadované funkcie a schopnosti územia - ochrana biologickej rozmanitosti a ekologická stabilizácia krajiny.

Cieľom ochrany je ochraňovať a pozorovať prirodzené procesy vývoja spoločenstiev, vrátane sledovania postupných zmien prebiehajúcich v človekom zmenených lesných ekosystémoch. V rezervácii má byť bežným návštevníkom umožnené sledovať prírodné procesy bez priamych zásahov človeka do ich priebehu. Rovnako by tu mal byť umožnený nedeštruktívny výskum.

Hlavným cieľom NPR Tichá dolina je teda ochrana prirodzených procesov.

3.3 PODROBNOSTI O PODMIENKACH OCHRANY

V zmysle § 22 ods. 4 Zákona NR Slovenskej Republiky č. 543/2002 Z.z. navrhujeme, aby na celom území národnej prírodnej rezervácie Tichá dolina platil piaty stupeň ochrany (§ 16).

Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany sa zakazuje:

- vykonávať všetky činnosti uvedené pri štvrtom stupni ochrany,
- zasiahnuť do lesného krytu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt,
- stavať lesnú cestu alebo zväžnicu,
- zriadiť poľovnícke alebo rybochovné zariadenie,
- osvetľovať bežeckú trať, lyžiarsku trať alebo športový areál,
- rušiť pokoj a ticho,
- chytať, usmrtiť alebo loviť živočícha,
- meniť stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravou, zasypávaním, odvodňovaním, ťažbou trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom,
- umiestniť stavbu.

Na území, na ktorom platí piaty stupeň ochrany sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na vykonávanie činností uvedených v § 12 písm. c), g), § 13 ods. 2 písm. i), j), l), § 14 ods. 2 písm. d), f), § 15 ods. 2 písm. b).

Výnimku resp. súhlas orgánu ochrany prírody navrhujeme udeliť iba v prípade nedeštruktívneho vedeckého výskumu a to v § 17 ods. 3) písm. b), o) a s), v § 16 ods. 3) písm. m) a l) a v § 14 ods. 2) písm. g). Jedná sa hlavne o možnosť pohybovať sa na území rezervácie, stanovať, značiť výskumné plochy a získavať výskumný materiál (rastliny, živočích, nerasty), pokiaľ možno bez usmrcovania živých organizmov a väčšieho narušania pôdneho a vegetačného krytu.

Podľa § 17 ods. 3 Zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. sa ochranné pásmo národnej prírodnej rezervácie Tichá dolina vyhlasuje na ploche 321,4544 ha.

V ochrannom pásme NPR Tichá dolina platí štvrtý stupeň ochrany, podľa ktorého sa podľa § 15 zákona č. 543/2002 zakazuje:

- a) vykonávať činnosti uvedené v § 14 ods. 1, §13 ods. 3 a §14 ods. 3 a 4 platia rovnako
- b) ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom,
- c) umiestniť informačné, reklamné alebo propagačné zariadenie, ako aj akýkoľvek iný reklamný alebo propagačný pútač, alebo tabuľu,
- d) aplikovať chemické látky a hnojivá,
- e) rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať dreviny,
- f) zbierať nerasty alebo skameneliny,
- g) oplocovať pozemok okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice,
- h) umiestniť košiar, stavbu alebo iné zariadenie na ochranu hospodárskych zvierat,
- i) vykonávať geologické práce,
- j) umiestniť zariadenie na vodnom toku alebo inej vodnej ploche neslúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela,
- k) voľne pustiť psa, okrem psa používaného na plnenie úloh podľa osobitných predpisov (služobný pes) a poľovného psa.

V ochrannom pásme NPR Tichá dolina sa vyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody na

- a) vykonávanie činností uvedených v §12 písm. a), c), e) až h), §13 ods.2 písm. c), i), j) a l), a §14 ods. 2 písm. d) až f),
- b) pasenie, napájanie, prehánanie a nocovanie hospodárskych zvierat na voľných ležoviskách, ako aj ich ustajňovanie mimo stavieb alebo zariadení pri veľkosti stáda nad tridsať veľkých dobytčích jednotiek, súhlas sa nevyžaduje na miestach vyhradených orgánom ochrany prírody spôsobom uvedeným v §13 ods.3 písm. b),
- c) umiestnenie stavby

Kontrolu dodržiavania podmienok ochrany chráneného územia vykonávajú orgány štátnej správy ochrany prírody, SIŽP, organizácie štátnej ochrany prírody a stráž prírody.

3.4 EKONOMICKÉ ZHODNOTENIE DOPADU UPLATŇOVANIA PIATEHO STUPŇA OCHRANY

Predpokladaná ekonomická strata pre ŠL TANAPu v nasledujúcom lesnom hospodárskom pláne, ktorý sa v tomto období pripravuje je 0 Sk, pretože lesný zákon zakazuje vykonávať akúkoľvek ťažbu v území s piatym stupňom ochrany prírody. Ekonomická strata v časti rezervácie v užívaní urbáriátu Východná sa bude pravdepodobne riešiť nájomnou zmluvou medzi štátnou ochranou prírody a urbáriátom. Cena nájmu na jeden rok by podľa súčasného postupu výpočtu mala byť do 3 mil. Sk.

4 NÁVRH TECHNICKÉHO VYBAVENIA

4.1 POPIS TECHNICKÉHO VYBAVENIA

Technické vybavenie NPR bude spočívať vo vyznačení hranice v teréne:

- signálnymi znakmi červenej farby na kmeňoch stromov vo výške 1,3m (plný pruh a polkruh z vonkajšej strany)
- typizovanými tabuľami so štátnym znakom a s označením kategórie CHÚ, ktoré budú upevnené na drevených stĺpoch vo výške cca 2m.

5 PRÍLOHY

5.1 POUŽITÁ LITERATÚRA

- Správa TANAPu, NPR Tichá dolina, rezervačná kniha
- Vološčuk a kol. 1994, Tatranský národný park
- Míchal, I., 1994: Ekologická stabilita. Veronica, Brno
- Rybanič, R., Šutiaková, T., Benko, Š., (eds.) 2004: Významné vtáčie územia na Slovensku. Územia významné z pohľadu Európskej únie. Spoločnosť pre ochranu vtáctva na Slovensku, Bratislava.
- Stanová, V., Valachovič, M., (eds.) 2002: Katalóg Biotopov Slovenska. Daphne – Inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, 225p.
- Zborníky odborných prác TANAPu

5.2 ZOZNAM DOKUMENTÁCIE A PRÍLOH

- **Základné údaje o území navrhovanom na ochranu**
- **Súpis parciel podľa súčasného stavu katastra**

- **Súpis parciel podľa listu vlastníctva**
- **Prehľad foriem vlastníctva podľa druhov pozemkov**
- **Plochová tabuľka lesného pôdneho fondu podľa LHP**
- **Kópie výpisov z katastra nehnuteľností**

5.3 MAPOVÉ PRÍLOHY

- **Situačný náčrt na katastrálnej mape k.ú. Pribylina, k. ú. Štrbské Pleso v mierke 1: 5000**
- **Situačný náčrt na porastovej organizačnej mape LHC Vysoké Tatry v mierke 1 : 25 000, stav ku dňu 1.1.1997**
- **Situačný náčrt technického zabezpečenia na kópii z porastovej organizačnej mapy LHC Vysoké Tatry v mierke 1 : 25 000, stav ku dňu 1.1.1997**
- **Situačný náčrt na Základnej mape SR v mierke 1:50 000, stav mapy z roku 2000**